

دانشگاه گوارزی و منابع طبیعی

نشریه کارآفرینی در کشاورزی

جلد پنجم، شماره سوم، پاییز ۱۳۹۷

<http://jead.gau.ac.ir>

DOI:

شناسایی نقش تعاونی‌های کشاورزی در تقویت روحیه کارآفرینی کشاورزان شهرستان مهاباد

نازنین حاتمی کیا^۱، لطیف محمدزاده^۲ و سمیه آرمند^{۳*}

^۱ کارشناسی ارشد، گروه ترویج و آموزش کشاورزی، دانشکده کشاورزی، دانشگاه بوعلی، همدان، ایران.
^۲ دانشجوی دکترا، گروه ترویج و آموزش کشاورزی، دانشگاه کشاورزی و منابع طبیعی رامین، اهواز، ایران.

تاریخ دریافت: ۱۳۹۷/۰۷/۱۶؛ تاریخ پذیرش: ۱۳۹۷/۰۸/۲۶

چکیده

هدف کلی این پژوهش شناسایی نقش تعاونی‌های کشاورزی در تقویت روحیه کارآفرینی کشاورزان شهرستان مهاباد است. این تحقیق پیمایشی بوده و جامعه‌ی آماری تحقیق، شامل ۲۳۰ نفر از کشاورزان عضو تعاونی‌های کشاورزی در سطح شهرستان مهاباد است که حجم نمونه، با استفاده از جدول کرجسی و مورگان و روش نمونه‌گیری تصادفی ساده ۱۱۱ نفر برآورد شد. به این منظور تعداد ۱۱۱ پرسشنامه تکثیر و بین افراد نمونه توزیع شد. ابزار اصلی این تحقیق پرسشنامه و مصاحبه حضوری بودند. روایی پرسشنامه به تایید اساتید دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی خوزستان رسید. پایایی پرسشنامه در مرحله پیش آزمون برای قسمت‌های مختلف پرسشنامه بین ۰/۸۵ و ۰/۹۰ محاسبه شد. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از نرم‌افزار SPSS²⁰ استفاده شد. نتایج آزمون مقایسه t تک نمونه‌ای میانگین نشان داد که همه مؤلفه‌های روحیه کارآفرینی شامل ریسک‌پذیری، کنترل زندگی، خلاقیت، استقلال و اعتماد به نفس در سطح ۹۹ درصد معنادار شدند که این امر نشان‌دهنده تأثیر تعاونی‌های کشاورزی مورد مطالعه در تقویت روحیه کارآفرینی است. همچنین با انجام همبستگی نشان داده شد که کشاورزان با تحصیلات بالاتر؛ نقش و جایگاه تعاونی‌ها را در فعالیت‌های کارآفرینانه مؤثر می‌دانند. همچنین نتایج پردازش داده‌ها نشان داد که بین نقش و جایگاه تعاونی در فعالیت‌های کارآفرینانه و سابقه عضویت رابطه معنی‌داری موجود ندارد. به منظور مقایسه میانگین‌ها در دو وضعیت موجود و مطلوب، از آزمون t همبسته استفاده شد، بین میانگین نمره دو مؤلفه وضعیت موجود و مطلوب تفاوت معنی‌داری در سطح ۹۹ درصد وجود داشت.

واژه‌های کلیدی: استقلال‌طلبی، خلاقیت، روحیه کارآفرینی، ریسک‌پذیری، کنترل درونی.

* نویسنده مسئول: somayeh_armand@yahoo.com

مقدمه

یک تعاونی، یک انجمن مستقل و متشکل از افرادی است که به طور داوطلبانه برای تأمین نیازهای مشترک اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی اعضا تاسیس شده و فعالیت خود را با مشارکت و مدیریت دموکراتیک به اجرا در می‌آورد (رحیمی و واحد چوکده، ۱۳۸۷). تشکیل تعاونی‌های مختلف در سطح روستاها اهمیت و نقش عمده‌ای در مقوله توسعه روستایی دارد به گونه‌ای که از تعاونی‌ها به عنوان قسمتی از محیط پویا و فعال کشاورزی نام برده‌اند (رسولی و همکاران، ۱۳۸۸). لذا تعاونی‌های کشاورزی یکی از این تعاونی‌ها است که کلیه فعالیت‌های اقتصادی‌اش در زمینه‌های کشاورزی می‌باشد. آنچه که امروزه در شرکت‌های تعاونی مهم تلقی می‌شود، این است که شرکت‌های تعاونی علاوه بر استفاده از ظرفیت‌های موجود برای کارآیی، تولید و اقتصاد پویا خود باید برای کشف استعدادها و ظرفیت‌های جدید تلاش نمایند، تا میزان کارآیی، بهره‌وری و تولیدشان را افزایش دهند و گرنه در فضای رقابتی امروز رو به زوال خواهد رفت (زمانی و جان نثاری، ۱۳۸۸). از این رو با توجه به جایگاه خطیر نقش تعاون در کشور به نظر می‌رسد این بخش در موقعیتی قرار گرفته است که می‌تواند از طریق آموزش‌ها و مهارت‌های تعاونی، اشاعه فرهنگ تعاون و همکاری گروهی، نقش اساسی در توسعه کارآفرینی خلاق در سطح کشور ایفا نماید (وزارت تعاون، ۱۳۸۴). بنابراین تعاون‌های کشاورزی از طریق فعالیت‌ها و اقدامات گروهی که در خود دارند، زمینه و بستر مناسبی برای کارآفرینی مهیا کرده و ترویج و تقویت کارآفرینی به نوبه خود باعث موفقیت بیشتر تعاونی‌ها می‌گردد (رحیمی و واحد چوکده، ۱۳۸۷). کارآفرینی مقوله بسیار مهمی است که امروزه بسیاری از کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه به آن

توجه جدی مبذول می‌دانند. در این جوامع کارآفرینی تبدیل به ابزار نیرومندی در جهت ایجاد فرصت‌های مناسب شده که بهره‌گیری از آنها می‌تواند باعث رفع مشکلاتی همچون بحران اشتغال، کمبود نیروی انسانی خلاق و پویا، پایین بودن بهره‌وری، کاهش کیفیت محصولات و خدمات و رکود اقتصادی رقابت شود (Foogel et al., 2005). در این فرآیند، ویژگی‌های فردی و شخصیتی نقش مهمی ایفا می‌کنند (Padilla-Meléndez et al., 2014; Shiri et al., 2013). با این وجود شکل‌گیری و توسعه کارآفرینی نیازمند افرادی است که دارای خصوصیات، ویژگی‌ها و در مجموع، روحیه کارآفرینی باشند، زیرا روحیه کارآفرینی به مثابه عامل محرک و اولیه برای آغاز کارآفرینی و فرصت شناسی‌هاست. در این راستا، امروزه توجه به روحیه کارآفرینی بین روستاییان و از جمله کشاورزان از مهمترین راهکارهای توسعه روستایی محسوب می‌شود (سجاسی قیداری و همکاران، ۱۳۹۵). از این رو داشتن روحیه کارآفرینی به منزله توانایی اشخاص در ارایه کالا و خدمتی جدید که دیگران نیاز دارند تعریف شده است (حسینی و سلیمانپور، ۱۳۸۵). بنابراین تعاونی‌ها بهترین محل برای ترویج کارآفرینی و پرورش افراد کارآفرین هستند. لذا بررسی این تعاونی‌ها در جهت تقویت روحیه کارآفرینی در کشاورزان امری ضروری است. از این رو با توجه به اینکه شرکت‌های تعاونی کشاورزی در شهرستان مهاباد در طول چند سال اخیر شکل گرفته‌اند تاکنون از لحاظ تاثیرگذاری در تقویت روحیه کارآفرینی در کشاورزان مورد ارزیابی قرار نگرفته‌اند، بنابراین هدف کلی این پژوهش بررسی نقش تعاونی‌های کشاورزی در تقویت روحیه کارآفرینی کشاورزان در بین اعضای تعاونی است. شهرستان مهاباد در منطقه جنوبی استان آذربایجان غربی و دریاچه ارومیه واقع شده است. این شهرستان از طرف شمال به دریاچه ارومیه و شهرستان

تحقیقات سجادی قیداری و تیموری (۱۳۹۵) نشان داد که کانون کنترل، نیاز به موفقیت، مخاطره پذیری، سلامت فکری، عمل‌گرایی، تحمل ابهام، نوآوری، استقلال‌طلبی و چالش‌طلبی بیشترین سهم را در ایجاد روحیه کارآفرینی دارد همچنین نتایج نشان داد که بین متغیرهای فردی و حرفه‌ای شامل جنسیت، سطح تحصیلات و مهارت تخصصی شاغلان بخش کشاورزی و روحیه کارآفرینی همبستگی وجود دارد. نتایج پژوهش جهانگیری و همکاران (۱۳۹۴) نشان داد که ویژگی‌های اخلاقی، عزم و اراده، کنترل درونی، و توفیق‌طلبی در حد بالایی قرار داشته‌اند. نصیری و همکاران (۱۳۹۳) در تحقیق خود با عنوان تحلیل روحیه کارآفرینی مدیران شرکت‌های تعاونی روستایی استان گیلان نشان داد که برای سنجش روحیه کارآفرینی ویژگی‌های هدفمندی، دید مثبت و خوش بینی و اصرار بر حل مشکلات بالاترین میانگین‌ها را به خود اختصاص داده‌اند. در مطالعه کرانی و همکاران (۱۳۹۳) نتایج نشان داد که بین روحیه کارآفرینی و عوامل اقتصادی، سازمانی، محیطی، شخصیتی، سن، تعداد فرزندان، و میزان تحصیلات رابطه معنی‌داری وجود دارد. همچنین بر اساس تحقیقات نعمتی (۱۳۹۲) نه ویژگی اساسی شخصیتی در کارآفرینان مشتمل بر کانون کنترل، خلاقیت و نوآوری، تحمل ابهام، مخاطره‌پذیری، موفقیت‌طلبی، چالش‌طلبی، استقلال‌طلبی، سلاست فکری و عمل‌گرایی بر روحیه کارآفرینی موثرند. توسلی و همکاران (۱۳۹۱) در تحقیق خود با عنوان بررسی عوامل موثر بر تقویت روحیه کارآفرینی اعضای تعاونی تولید کشاورزی شهرستان آمل چهار عامل اصلی اقتصادی، آموزشی، روانشناختی-شخصیتی و سازمانی را در تقویت روحیه کارآفرینی اعضا تعاونی‌های مذکور موثر دانسته‌اند. دیانی و همکاران (۱۳۸۹)، در مطالعه‌ای با عنوان عوامل مؤثر بر تقویت

میان‌دوآب، از مشرق به شهرستان بوکان، از جنوب به شهرستان‌های سقز و سردشت و از طرف مغرب به شهرستان‌های پیرانشهر و نقده محدود است. مساحت آن ۲۵۹۲ کیلومترمربع که ۶/۹ درصد از مساحت استان را دارا می‌باشد. شهرستان مهاباد منطقه‌ای کوهستانی است که بیش از نیمی از سطح آن را کوهستان‌های رفیع تشکیل می‌دهند و به سبب بارندگی کافی و به موقع و مناسب بودن جنس خاک دشت مهاباد و تولید محصولات کشاورزی از اهمیت زیادی برخوردار است. همچنین در این شهرستان حدود ۱۴^۱ تعاونی تولید کشاورزی فعالیت می‌نماید. از همین رو پژوهش حاضر به دنبال پاسخ به این سوال می‌باشد که تعاونی‌های کشاورزی تا چه حد می‌توانند در تقویت روحیه کارآفرینی اعضا موثر باشند؟

مرور ادبیات: مطالعات بسیاری در زمینه ارتباط بین تعاونی‌ها و کارآفرینی صورت گرفته که از جمله آنگ و هونگ (Ang and Hong, 2000) در پژوهش خود به بررسی روحیه کارآفرینی مدیران چینی در شرق آسیا پرداخت در این پژوهش ویژگی‌های شخصیتی چون ریسک‌پذیری، پشتکار، کانون کنترل درونی و عوامل انگیزشی چون عشق به پول و امنیت را بررسی کردند و نتایج نشان داد که روحیه کارآفرینی با باورهای اخلاقی و از خودگذشتگی فردی ارتباط دارد نه با مسائل انسان دوستانه. نتایج حاصل از مطالعه سامیان و همکاران (۱۳۹۶) نشان داد که شرکت در دوره‌های آموزشی، مشارکت افراد در تعاونی، ویژگی‌های کارآفرینانه در اعضای تعاونی، شکل‌گیری بسترهای مالی و اقتصادی توسعه کارآفرینی و رضایت از فعالیت‌های انجام شده نقش مثبتی در متغیر وابسته‌ی ترویج کارآفرینی دارند. همچنین نتایج

تصادفی ساده ۱۱۱ نفر برآورد شد. ابزار گردآوری داده‌ها، پرسشنامه که از متداولترین ابزار اندازه‌گیری در تحقیق توصیفی است و مصاحبه حضوری است. پرسشنامه به کار گرفته شده در این تحقیق شامل سؤالاتی در مورد تأثیر تعاونی‌ها بر ویژگی‌های کارآفرینی از قبیل خلاقیت با ۸ گویه، اعتماد به نفس با ۷ گویه، استقلال با ۶ گویه، ریسک‌پذیری با ۸ گویه، کنترل زندگی با ۸ گویه که با طیف لیکرت ۵ قسمتی سنجیده شد. همچنین در بخش دیگر پرسشنامه، نقش و جایگاه تعاونی‌ها در فعالیت‌های کارآفرینانه در وضعیت موجود و مطلوب در ۲۵ گویه و در غالب طیف لیکرت ۵ قسمتی، از خیلی کم-۱ تا خیلی زیاد-۵ مورد سنجش قرار گرفت. برای سنجش اعتبار یا روایی پرسشنامه از نظر اساتید، کارشناسان امور تعاون در اداره تعاون روستایی و دانشجویان دوره دکتری گروه ترویج و آموزش کشاورزی دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی خوزستان کمک گرفته شد. همچنین، پایایی این پرسشنامه با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ (بین ۰/۸۵ تا ۰/۹۰) محاسبه شد. داده‌های جمع‌آوری شده با استفاده از نرم افزار SPSS²⁰ در دو بخش توصیفی و استنباطی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

نتایج

نتایج حاصل از تجزیه و تحلیل داده‌ها نشان داد که سن اعضای تعاونی بین ۱۹ تا ۸۷ با میانگین ۴۶ سال و انحراف معیار ۱/۷۴۲ سال است. همچنین مطابق با نتایج حاصله افراد فاقد سواد ۲۷/۹ درصد از کل افراد مورد بررسی را تشکیل می‌دادند. از مجموع افراد نمونه، ۴۷/۷ درصد از اعضاء سابقه عضویت ۴ سال و کمتر داشتند که بیشترین فراوانی را در بین پاسخگویان تشکیل دادند. رضایت از عضویت در تعاونی‌ها از نظر افراد پاسخگو، (۴۲/۳ درصد) ارزیابی

و توسعه کارآفرینی در تعاونی‌های کشاورزی، به این نتیجه دست یافتند که ارائه حمایت‌های مالی و مالیاتی، اصلاح قوانین و مقررات بانکی و سازگاری نمودن آن با شرایط کارآفرینان و تدوین سند ملی توسعه کارآفرینی مهم‌ترین عوامل تقویت کارآفرینی در تعاونی‌های کشاورزی به شمار می‌آیند. نتایج مطالعه آمدی و همکاران (۱۳۸۸) نشان داد، تعاونی‌ها از طریق چهار عامل مهم آموزشی، نوع فعالیت‌های تولیدی، نوع تصمیم‌گیری‌های مربوط به تعاونی‌ها و نحوه اداره امور تعاونی‌ها باعث ترویج و توسعه بهتر کارآفرینی در بین اعضای خود شده است. با توجه به مرور ادبیات و سابقه نظری تحقیقات در این زمینه می‌توان نتیجه گرفت آنچه در شرایط کنونی جامعه بیش از پیش احساس می‌شود، پرداختن به مقوله حساس کارآفرینی و نقش تعاونی‌های کشاورزی در تقویت روحیه کارآفرینی است. بنابراین لازم است که این تعاونی‌ها مورد مطالعه قرار گیرند تا وضعیت روحیه کارآفرینی در اعضا و مردم منطقه در جهت موفقیت بیشتر تعاونی‌ها مشخص شود.

روش تحقیق

پژوهش حاضر از نظر هدف، از نوع تحقیقات کاربردی^۱ است، چون نتایج حاصل از آن قابل بکارگیری در شرایط واقعی توسعه روستایی و نظام کشاورزی است. از نظر شیوه پژوهش جمع‌آوری و دریافت اطلاعات در حوزه مطالعات میدانی و همچنین از نظر ماهیت، کمی می‌باشد. جامعه آماری پژوهش حاضر، ۲۳۰ نفر از کشاورزان عضو تعاونی‌ها در تعاونی‌های کشاورزی فعال در شهرستان مهاباد بود (تعاون روستایی شهرستان مهاباد)، که با استفاده از جدول کرجسی و مورگان^۲ و روش نمونه‌گیری

1. Applied
2. Krejcie & Morgan

شد. نتایج نشان داد که ۷۲/۱ درصد از اعضای تعاونی‌ها خرده مالک بودند. از نظر شرکت در دوره‌های کارآفرینی ۴۶/۸ درصد از پاسخگویان در دوره‌ها شرکت کرده‌اند و ۵۳/۲ در این دوره‌ها شرکت نکرده‌اند. در جدول (۱) کلیه فراوانی‌ها و درصد‌های مربوط به سؤالات توصیفی تحقیق آورده شده است.

جدول ۱- ویژگی‌های فردی اعضای تعاونی‌های کشاورزی

متغیر	سطوح	فراوانی	درصد
سن	۳۰ سال و کمتر	۲۴	۶۲/۱
	۳۱-۴۰ سال	۲۷	۲۴/۳
	۴۱-۵۰ سال	۲۴	۲۱/۶
	۵۱ سال و بیشتر	۳۶	۳۲/۴
کل			۱۰۰
تحصیلات	بی‌سواد	۳۱	۲۷/۹
	ابتدایی	۲۱	۱۸/۹
	راهنمایی	۱۴	۱۲/۶
	دبیرستان	۲۱	۱۸/۹
	دیپلم و بالاتر	۲۴	۲۱/۶
کل			۱۰۰
سابقه	۴ سال و کمتر	۵۳	۴۷/۷
	۵-۱۰ سال	۴۰	۳۶/۰
	۱۱ سال و بیشتر	۱۸	۱۶/۲
کل			۱۰۰
رضایت از عضویت در تعاونیها	خیلی کم	۱۰	۹/۰
	کم	۲۷	۲۴/۳
	متوسط	۴۷	۴۲/۳
	زیاد	۲۱	۱۸/۹
	خیلی زیاد	۶	۵/۴
کل			۱۰۰
شرکت در دوره کارآفرینی	بله	۵۲	۴۶/۸
	خیر	۵۹	۵۳/۲
	کل		
نظام بهره‌برداری	خرده مالکی	۸۰	۷۲/۱
	اجاره‌ای	۱۹	۱۷/۱
	سهم بری	۷	۶/۳
	سایر	۵	۴/۵
	کل		

کارآفرینی: به منظور دستیابی به دیدگاه‌های اعضای تعاونی‌های کشاورزی در مورد نقش تعاونی‌های

رتبه‌بندی دیدگاه‌های اعضای تعاونی‌ها در مورد نقش تعاونی‌های کشاورزی در تقویت روحیه

خلاصیت: از بین هشت ویژگی اخلاقی، تمایل به انجام کارها به روش معمول (میانگین ۲/۳۵۱) در رتبه اول قرار گرفت و تشویق کشاورزان به داشتن ایده‌های متنوع و زیاد و تشویق کشاورزان به ایده‌های جدید به ترتیب (میانگین ۲/۳۳۳) و (میانگین ۲/۳۹۶) در رتبه‌های دوم و سوم قرار گرفتند.

کشاورزی در تقویت روحیه کارآفرینی، از آنها خواسته شد در مورد میزان تأثیرگذاری هر یک از ویژگی‌های مؤثر بر کارآفرینی که بر اساس پیشینه تحقیق شناسایی شده بود، اظهار نظر کنند. پس از دریافت نظرات افراد، پاسخ‌ها توسط نرم‌افزار تجزیه و تحلیل شد و نتایج دریافتی بر اساس ضریب تغییرات (CV) اولویت‌بندی شد.

جدول ۲- رتبه‌بندی گویه‌های مربوط به اخلاقیات

رتبه	ضریب تغییرات	میانگین*	مؤلفه‌های اخلاقیات
۱	۰/۳۱۷	۲/۳۵۱	تمایل به انجام کارها به روش معمول
۲	۰/۳۷۱	۲/۳۳۳	تشویق کشاورزان به داشتن ایده‌های متنوع و زیاد
۳	۰/۳۷۸	۲/۳۹۶	تشویق کشاورزان به ایده‌های جدید
۴	۰/۳۹۰	۲/۴۳۲	عرضه محصولات جدید به بازار
۵	۰/۳۹۸	۲/۳۶۰	تشویق جهت دستیابی به کارهای جدید و نو
۶	۰/۴۱۱	۳/۰۲۷	عدم تمایل به داشتن زندگی یکنواخت
۷	۰/۴۲۶	۲/۲۷۹	کمک به روش‌های بازاریابی محصولات تولیدی
۸	۰/۴۴۷	۲/۳۶۹	استقبال از روش‌های نوین برای تولید محصولات

* مقیاس: خیلی کم: ۱، کم: ۲، تا حدودی: ۳، زیاد: ۴، خیلی زیاد: ۵

(میانگین ۲/۳۵۱) و اعتماد به قابلیت‌ها و توانایی‌ها در انجام کارهای بزرگ (میانگین ۲/۴۸۶) در اولویت‌های یک تا سه قرار گرفتند.

اعتماد به نفس: نتایج حاصل از تجزیه و تحلیل ویژگی اعتماد به نفس نشان داد؛ اشتیاق برای قبول مسئولیت (میانگین ۲/۴۲۳)، ترغیب کشاورزان به بیان نظرات و دیدگاه‌های خود در برنامه‌ریزی تعاونی

جدول ۳- رتبه‌بندی گویه‌های مربوط به اعتماد به نفس

رتبه	ضریب تغییرات	میانگین*	مؤلفه‌های اعتماد به نفس
۱	۰/۳۷۱	۲/۴۲۳	اشتیاق برای قبول مسئولیت
۲	۰/۳۹۹	۲/۳۵۱	ترغیب کشاورزان به بیان نظرات و دیدگاه‌های خود در برنامه‌ریزی تعاونی
۳	۰/۴۰۱	۲/۴۸۶	اعتماد به قابلیت‌ها و توانایی‌ها در انجام کارهای بزرگ
۴	۰/۴۰۵	۳/۰۹۹	مشارکت در تصمیم‌گیری
۵	۰/۴۱۳	۲/۲۲۵	تقویت روحیه انتقادپذیری
۶	۰/۴۴۰	۲/۲۱۶	اشتیاق به انجام کارهای بزرگ
۷	۰/۴۶۳	۲/۵۱۳	ایجاد بستر مناسب برای فعالیتهای غیر کشاورزی

* مقیاس: خیلی کم: ۱، کم: ۲، تا حدودی: ۳، زیاد: ۴، خیلی زیاد: ۵

رتبه نخست قرار دارد و سایر موارد در جدول (۴) نشان داده شده است.

استقلال: با توجه به نتایج بدست آمده، گویه انجام کارها بر اساس صلاحیت خود و نه نظر دیگران (میانگین ۲/۳۶۹) در بین گویه‌های مؤلفه استقلال در

جدول ۴- رتبه‌بندی گویه‌های مربوط به استقلال

رتبه	ضریب تغییرات	میانگین*	مؤلفه‌های استقلال
۱	۰/۴۰۶	۲/۳۶۹	انجام کارها براساس صلاحیت خود و نه نظر دیگران
۲	۰/۴۱۳	۲/۲۸۸	ایجاد انگیزه و علاقه کشاورزان به انجام کارها به صورت مستقل
۳	۰/۴۲۰	۲/۲۵۲	کمک به توانایی کشاورزان در فعالیت‌های بازار
۴	۰/۴۲۳	۲/۲۱۶	کمک نگرفتن در انجام کارها
۵	۰/۴۲۸	۲/۳۴۲	آزادی عمل اعضاء تعاونی
۶	۰/۴۵۰	۲/۷۰۲	تشویق به مشارکت و دخالت‌ها در امور کارها

* مقیاس: خیلی کم: ۱ کم: ۲ تا حدودی: ۳ زیاد: ۴ خیلی زیاد: ۵

سخت در زندگی (میانگین ۲/۴۲۳) در اولویت بعدی و توانایی تحمل شکست در انجام کارها (میانگین ۲/۲۲۵) در اولویت سوم قرار گرفت.

ریسک‌پذیری: بر اساس نتایج بدست آمده، از بین ویژگی‌های مؤلفه ریسک‌پذیری، ایجاد انگیزه برای رسیدن به هدف (میانگین ۲/۲۷۹) در اولویت اول قرار گرفت و ایجاد تمایل به انتخاب هدف‌های

جدول ۵- رتبه‌بندی گویه‌های مربوط به ریسک‌پذیری

رتبه	ضریب تغییرات	میانگین*	مؤلفه‌های ریسک‌پذیری
۱	۰/۳۸۳	۲/۲۷۹	ایجاد انگیزه برای رسیدن به هدف
۲	۰/۳۹۵	۲/۴۲۳	ایجاد تمایل به انتخاب هدف‌های سخت در زندگی
۳	۰/۴۰۰	۲/۲۲۵	توانایی تحمل شکست در انجام کارها
۴	۰/۴۰۹	۲/۳۷۸	تشویق کشاورزان به تولید و عرضه محصولات با ریسک بالا
۵	۰/۴۱۳	۲/۲۳۴	تحمل شکست و اراده برای شروع دوباره
۶	۰/۴۱۵	۲/۴۱۴	تشویق به انجام کارهای پیچیده
۷	۰/۴۳۰	۲/۳۶۰	استقبال از ایده‌های نو با ریسک بالا
۸	۰/۴۳۴	۲/۳۶۰	استقبال از روش‌های نو در کارها
۹	۰/۴۴۳	۲/۳۱۵	توانایی انجام کارهایی که دیگران از انجام آن ترس دارند
۱۰	۰/۴۷۱	۲/۱۸۰	امتحان تجربه‌های جدید

* مقیاس: خیلی کم: ۱ کم: ۲ تا حدودی: ۳ زیاد: ۴ خیلی زیاد: ۵

ضریب تغییرات با هم مقایسه شدند. نتایج به دست آمده در جدول ۷ نشان داد که مؤلفه ریسک‌پذیری (میانگین ۲/۳۷۱) در رتبه نخست، و مؤلفه‌های کنترل زندگی (میانگین ۲/۱۲۲)، خلاقیت (میانگین ۲/۴۴۳)، استقلال (میانگین ۲/۳۶۱) و اعتماد به نفس (میانگین ۲/۴۷۳) به ترتیب در رتبه‌های دوم تا پنجم قرار گرفتند.

کنترل زندگی: طبق نتایج بدست آمده از جدول ۶، در بین ۸ گویه کنترل زندگی، گویه اطمینان از انجام کارهای برنامه‌ریزی شده (میانگین ۲/۰۰۰) در رتبه نخست و تقویت روحیه همکاری در مواجهه با مشکلات (میانگین ۱/۹۸۲) در رتبه آخر قرار گرفت. **مؤلفه‌های کارآفرینی:** در این بخش از پژوهش حاضر، هر پنج مؤلفه روحیه کارآفرینی براساس

جدول ۶- رتبه‌بندی گویه‌های مربوط به کنترل زندگی

رتبه	ضریب تغییرات	میانگین*	مؤلفه‌های کنترل زندگی
۱	۰/۳۴۳	۲/۰۰۰	اطمینان از انجام کارهای برنامه‌ریزی شده
۲	۰/۳۴۶	۲/۲۲۵	تقویت میل به پیشرفت
۳	۰/۳۶۹	۲/۲۷۹	ترغیب کشاورزان در دست یافتن به خواسته‌ها با تلاش زیاد
۴	۰/۳۷۳	۲/۹۹۱	ایجاد انگیزه بالای تغییر در کیفیت زندگی
۵	۰/۳۸۹	۲/۱۹۸	ترغیب کشاورزان جهت اعتماد به توانایی خود در زمان مواجهه با مشکلات
۶	۰/۳۹۹	۲/۰۷۲	تقویت روحیه سخت‌کوشی و پرکاری در زندگی
۷	۰/۴۳۰	۲/۲۳۴	کمک کردن به داشتن دید مثبت و خوش بینی در زندگی
۸	۰/۴۶۶	۱/۹۸۲	تقویت روحیه همکاری در مواجهه با مشکلات

* مقیاس: خیلی کم: ۱، کم: ۲، تا حدودی: ۳، زیاد: ۴، خیلی زیاد: ۵

جدول ۷- رتبه‌بندی گویه‌های مربوط به مؤلفه‌های کارآفرینی

رتبه	ضریب تغییرات	میانگین*	مؤلفه‌های روحیه کارآفرینی
۱	۰/۱۸۸	۲/۳۷۱	ریسک پذیری
۲	۰/۱۸۸	۲/۱۲۲	کنترل زندگی
۳	۰/۲۰۲	۲/۴۴۳	خلاقیت
۴	۰/۲۱۰	۲/۳۶۱	استقلال
۵	۰/۲۱۴	۲/۴۷۳	اعتماد به نفس

مقایسه میانگین‌ها: به منظور مقایسه میانگین ویژگی‌های روحیه کارآفرینی، از آزمون t تک نمونه‌ای استفاده شد. همان‌گونه که در جدول (۸) آمده است

همه مؤلفه‌های کارآفرینی در سطح ۹۹ درصد معنادار شدند.

جدول ۸- آزمون تأثیر تعاونی‌ها بر ویژگی‌های کارآفرینانه

ویژگی‌ها	پایین تر	بالاتر	میانگین	انحراف معیار	مقدار t	درجه آزادی	معناداری
اعتماد به نفس	۲/۳۷۵	۲/۵۷۳	۲/۴۷۳	۰/۵۳۰	۴۹/۱۰۹	۱۱۰	۰/۰۰۰**
خلاقیت	۲/۳۵۰	۲/۵۳۶	۲/۴۴۳	۰/۴۹۴	۵۲/۰۹۵	۱۱۰	۰/۰۰۰**
استقلال	۲/۲۶۸	۲/۴۵۵	۲/۳۶۱	۰/۴۹۷	۴۹/۹۷۵	۱۱۰	۰/۰۰۰**
ریسک‌پذیری	۲/۲۳۳	۲/۴۰۱	۲/۳۱۷	۰/۴۴۷	۵۴/۵۶۶	۱۱۰	۰/۰۰۰**
کنترل زندگی	۲/۰۴۷	۲/۱۹۸	۲/۱۲۲	۰/۴۰۰	۵۵/۸۷۳	۱۱۰	۰/۰۰۰**

*معنی‌داری در سطح ۹۹ درصد

سوم هستند. در نتیجه تعاونی‌های تولید کشاورزی لازم است در این بخش‌ها تمرکز کنند و همچنین به ترغیب کشاورزان جهت جلب اعتماد آنها بپردازند. لازم به ذکر است که مشارکت روستائیان در عمران روستا و تشویق مردم روستایی به اینکه خودشان

بررسی وضعیت موجود و وضعیت مطلوب: از دیدگاه اعضای تعاونی ایجاد فرصت‌های تازه در بازار محصولات کشاورزی، استقبال از ایده‌های نو با ریسک بالا و تشویق مردم روستایی به اینکه خودشان توانایی انجام کارهای بزرگ را دارند اولویت یک تا

توانایی انجام کارهای بزرگ را دارند از نظر اعضای
تعاونی‌ها مواردی اولیه‌ای هستند که تعاونی‌ها

جدول ۱۰- توزیع فراوانی دیدگاه جامعه نمونه بر حسب وضعیت موجود و وضعیت مطلوب

وضعیت مطلوب			وضعیت موجود			متغیرها
رتبه	ضریب تغییرات	میانگین*	رتبه	ضریب تغییرات	میانگین*	
۱۹	۰/۱۴۱	۴/۳۴	۱	۰/۳۴۵	۲/۲۱	ایجاد فرصت‌های تازه در بازار محصولات کشاورزی
۵	۰/۱۲۸	۴/۳۱	۲	۰/۳۴۶	۲/۲۷	استقبال از ایده‌های نو با ریسک بالا
۳	۰/۱۲۴	۴/۳۲	۳	۰/۳۵۳	۲/۲۷	تشویق مردم روستایی به اینکه خودشان توانایی انجام کارهای بزرگ را دارند
۶	۰/۱۳۱	۴/۲۴	۴	۰/۳۵۳	۲/۱۳	استقبال از روش‌های نو در کار
۱۳	۰/۱۳۸	۴/۲۹	۵	۰/۳۵۳	۲/۱۳	تشویق به کسب تجارب تجدید
۱۵	۰/۱۳۹	۴/۲۴	۶	۰/۳۵۸	۲/۰۹	آموزش در مدیریت کارها با صرف کمترین هزینه ممکنه
۸	۰/۱۳۱	۴/۲۰	۷	۰/۳۵۸	۲/۰۷	کمک در حداکثر استفاده از فرصت‌های بوجود آمده
۲۲	۰/۳۸۲	۱/۸۷	۸	۰/۳۵۹	۲/۱۴	کمک به تأسیس انجمن‌های محلی
۷	۰/۱۲۶	۴/۲۸	۹	۰/۳۶۰	۲/۰۷	کمک به کشاورزان جهت استفاده از بیانات ساده و واضح در جمع همکاران و دوستان
۲	۰/۱۲۲	۴/۳۵	۱۰	۰/۳۶۱	۲/۲۵	مشارکت روستائیان در عمران روستا
۲۰	۰/۱۵۳	۴/۱۶	۱۱	۰/۳۶۲	۲/۰۵	تشویق کشاورزان به باور داشتن به ساختن آینده خود و خانواده هایشان
۱۱	۰/۱۳۴	۴/۲۳	۱۲	۰/۳۶۲	۲/۰۷	آموزش استفاده از همه وسایل و منابع در دسترس
۱۸	۰/۱۴۰	۴/۲۵	۱۳	۰/۳۶۲	۲/۰۵	آشنایی با تجارب و خرید و فروش الکترونیکی
۲۳	۰/۴۱۶	۱/۹۲	۱۴	۰/۳۶۶	۲/۰۳	تقویت کار تیمی
۲۱	۰/۳۷۳	۱/۸۹	۱۵	۰/۳۶۶	۲/۱۷	ترویج فرهنگ تعاونی
۴	۰/۱۲۶	۴/۲۸	۱۶	۰/۳۷۲	۲/۱۷	آموزش ساختن بعضی از وسایل ساده با استفاده از امکانات در دسترس در زمان مورد نیاز
۱۶	۰/۱۳۹	۴/۳۱	۱۷	۰/۳۷۲	۲/۱۷	ترغیب کشاورزان جهت اعتماد به توانایی خود در زمان مواجه با مشکلات
۱۲	۰/۱۳۸	۴/۲۹	۱۸	۰/۳۷۲	۲/۱۷	دادن اطلاعات در خصوص حیطه‌های جدید کسب‌وکار
۲۴	۰/۴۳۲	۱/۶۲	۱۹	۰/۳۷۵	۲/۱۲	تقویت روحیه همیاری در جریان مشکلات بوجود آمده برای اهالی محلی
۲۵	۰/۵۲۹	۱/۳۷	۲۰	۰/۳۹۵	۲/۱۳	شروع کارهای نو
۱۴	۰/۱۳۹	۴/۳۱	۲۱	۰/۳۹۵	۲/۱۱	کمک در ناامید نشدن در مقابل شکست‌های اتفاق افتاده
۱۷	۰/۱۴۰	۴/۲۵	۲۲	۰/۳۹۵	۲/۱۱	تشویق به انجام کارهای پیچیده
۱	۰/۱۱۰	۴/۱۶	۲۳	۰/۳۹۵	۲/۱۱	ترغیب کشاورزان جهت اعتماد به کارهایی که به صورت مستقل انجام می‌شود
۹	۰/۱۳۳	۴/۲۶	۲۴	۰/۳۹۶	۱/۹۱	تشویق به سخن گفتن و اظهار نظر کردن در حضور جمع
۱۰	۰/۱۳۳	۴/۲۷	۲۵	۰/۳۹۶	۲/۰۵	تشویق جهت دست بردن به کارهای تازه و نو

جدول ۱۱، بین میانگین نمره‌ی دو مؤلفه‌ی وضعیت موجود و مطلوب تفاوت معنی‌داری در سطح ۹۹ درصد وجود دارد.

به‌منظور مقایسه میانگین‌ها در دو وضعیت موجود و مطلوب، با توجه به یکسان بودن گروه‌ها، از آزمون t همبسته استفاده شد. براساس نتایج ارائه شده در

جدول ۱۱- نتیجه آزمون t همبسته برای مقایسه میانگین مؤلفه‌ها در دو وضعیت موجود و مطلوب

تعداد	میانگین	انحراف معیار	آماره t
۱۱۱	۲/۰۳۷	۰/۴۳۳	موجود
۱۱۱	۳/۸۴۳	۰/۳۷۵	مطلوب

رابطه‌ای وجود ندارد. همچنین بین متغیر تحصیلات و نقش و جایگاه تعاونی در فعالیتهای کارآفرینانه رابطه معنی‌داری در سطح ۵ درصد وجود دارد؛ (t=-۰/۲۰۰, sig=۰/۰۳۵). از طرفی نتایج پردازش داده‌ها نشان داد که بین نقش و جایگاه تعاونی در فعالیتهای کارآفرینانه و سابقه عضویت رابطه معنی‌داری موجود ندارد.

آزمون همبستگی نقش و جایگاه تعاونی در فعالیت‌های کارآفرینانه: به منظور بررسی رابطه بین متغیرهای مورد مطالعه تحقیق با نقش و جایگاه تعاونی در فعالیتهای کارآفرینانه مورد مطالعه با مقیاس متغیرها از ضریب همبستگی پیرسون استفاده شد. با توجه به نتایج جدول (۱۲) بین متغیر سن و نقش و جایگاه تعاونی در فعالیتهای کارآفرینانه

جدول ۱۲- رابطه ویژگی‌های فردی و نقش و جایگاه تعاونی در فعالیتهای کارآفرینانه

متغیر وابسته	متغیر مستقل	نوع ضریب	ضریب همبستگی (r)	سطح معنی‌داری
	سن	پیرسون	-۰/۰۱۳	۰/۸۹۰
نقش و جایگاه تعاونی در فعالیتهای کارآفرینانه	تحصیلات	پیرسون	-۰/۲۰۰	۰/۰۳۵*
	سابقه عضویت	پیرسون	۰/۰۱۰	۰/۹۱۵

خود در نظر گرفته و حساب شده عمل می‌کند و به توان خود اعتماد دارد. چه بسا یک فرد کارآفرین باید از استقلال لازم هم برخوردار باشد. خلاقیت در کارآفرین بسیار معتدل و حساب شده است و فرد کارآفرین اعتماد به نفس قابل قبولی دارد. همچنین نتایج مقایسه میانگین داده‌ها نشان داد که همه مؤلفه‌های روحیه کارآفرینی در سطح ۹۹ درصد معنادار شده است که تحقیقات آنگ و هونگ (۲۰۰۰)، نعمتی (۱۳۹۲) سجاسی قیادری و تیموری (۱۳۹۵)، جهانگیری و همکاران (۱۳۹۴) آن را تایید می‌کند. به منظور بررسی رابطه بین متغیرهای مورد مطالعه تحقیق با نقش و جایگاه تعاونی در فعالیتهای کارآفرینانه

بحث و نتیجه‌گیری

در تحقیق حاضر هر پنج مؤلفه روحیه کارآفرینی براساس ضریب تغییرات باهم مقایسه شدند. نتایج بدست آمده نشان داد که ریسک‌پذیری در رتبه نخست و مؤلفه‌های کنترل زندگی، خلاقیت، استقلال و اعتماد به نفس در رتبه‌های بعدی قرار گرفته‌اند. با توجه به نتایج می‌توان گفت یک کارآفرین می‌تواند ریسک ناشی از شکست را پذیرفته و تحمل کند. این ریسک ممکن است مالی یا حیثیتی باشد و یا از دست دادن بسیاری از چیزهایی که مردم در زندگی آنها را دارند باشد. کارآفرینان از خطر استقبال می‌کنند و در شرایط نامطمئن تمام جوانب را برای حل مشکلات

و دشواری‌های توسعه اقتصادی، اجتماعی و آموزشی است.

پیشنهادها

با توجه به یافته‌ها و مباحث صورت گرفته در رابطه با تقویت روحیه کارآفرینی کشاورزان شهرستان مهاباد، به منظور گسترش کمی و کیفی تقویت روحیه کارآفرینی کشاورزان پیشنهادهای زیر ارائه می‌شود:

- با توجه به اینکه بیشتر گروه سنی کشاورزان در منطقه شهرستان مهاباد در بازه سنی ۵۱ سال و بالاتر قرار گرفتند، نشان داده شد که کشاورزان مسن می‌باشند. لذا، پیشنهاد می‌شود مسئولان با ارائه برنامه‌های متنوع و تسهیلات کم بهره برای صنایع کوچک روستایی از قبیل صنایع دست‌بافی، بسته‌بندی و آموزش زنبورداری و پرورش آبزیان برای جوانان، زمینه نگه‌داشتن جوانان روستایی در زادگاه خودشان را فراهم کنند.
- مطابق یافته‌های به دست آمده در تحقیق حاضر، درصد بالایی از کشاورزان منطقه بی‌سواد یا کم‌سواد هستند. لذا، پیشنهاد می‌شود تعاونی‌های کشاورزی با همکاری سازمان‌های مربوطه از جمله آموزش و پرورش، نهضت سواد آموزی و بخش ترویج کشاورزی شهرستان در این زمینه مداخله کنند و در جهت افزایش سطح دانش کشاورزان اقدام نمایند. می‌توان با برنامه‌ریزی و تشکیل یک تیم کارشناسی و همچنین بهره‌گیری از توان و ظرفیت دهیاری‌ها، کشاورزان فاقد سواد شهرستان را شناسایی و آموزش داد که بدون تردید با اجرای این امر، شاهد تحولی چشمگیر در عرصه کشاورزی و تولید شهرستان خواهیم بود.
- با توجه به نتایج به دست آمده پیشنهاد می‌شود، تعاونی‌های کشاورزی با هماهنگی ترویج کشاورزی شهرستان، افزایش تعداد کلاس‌ها

مورد مطالعه با مقیاس متغیرها از ضریب همبستگی پیرسون استفاده شد. طبق نتایج بدست آمده بین متغیر سن و نقش جایگاه تعاونی در فعالیت های کارآفرینانه رابطه معناداری وجود ندارد که این نتیجه با تحقیقات سجاسی قیداری و تیموری (۱۳۹۵)، نصیری فرد و همکاران (۱۳۹۳) موحدی و همکاران (۱۳۸۹) همخوانی دارد و با تحقیق کرانی و همکاران (۱۳۹۳) همخوانی ندارد. به عبارتی مقایسه این نتایج نشان می‌دهد که وضعیت تعاونی کشاورزی شهرستان در حال حاضر چندان مطلوب نیست. تعاونی‌های کشاورزی در کشورهای در حال توسعه برای رسیدن به اهداف توسعه کشاورزی و روستایی یکی از عناصر ضروری است که بیشتر در قالب نظام‌های دولتی و اخیراً در برخی کشورها از جمله کشور ما بصورت فعالیت‌های جزئی کشاورزان را تحت آموزش به روش‌های مختلف قرار می‌دهند. همین امر باعث شده که خدمات در سطح مطلوبی قرار نگیرد. زیرا دولت به تنهایی قادر به انجام این کار نیست. لذا، تعاونی‌های کشاورزی در کشور ما در حالت موجود با آرمان‌های خود و تحقق اهداف تعیین شده فاصله زیادی دارد. همچنین نتایج نشان داد که بین متغیر تحصیلات و نقش جایگاه تعاونی در فعالیت های کارآفرینانه رابطه معناداری وجود دارد که با تحقیقات کرانی و همکاران (۱۳۹۳) و سجاسی قیداری و تیموری (۱۳۹۵) همخوانی دارد. داشتن آگاهی و دانش در مورد حرفه مهم‌ترین متغیر در حیطه رفتار فرد محسوب می‌شود و عاملی برای افزایش کارایی و بهبود معیشت کشاورزان است. از طرفی رضایت شغلی خود تعیین کننده بسیاری از عوامل مهم دیگر است. تردیدی نیست که بخش کشاورزی یک ارگانسم منحصر به فرد است و نخستین عامل آن انسان و توجه به کشاورزان و روستاییان است. منابع انسانی و بهره‌گیری بجا و شایسته از آن، از کارآمدترین راه‌های رهایی از تنگناها

۳. جهانگیری، ش؛ برادران، م؛ خسروی پور، ب و غنیان، م. ۱۳۹۴. ویژگی‌های روانشناختی مرتبط با روحیه کارآفرینانه در دانشجویان مقطع تحصیلات تکمیلی- دانشگاه کشاورزی و منابع طبیعی ورامین. فصلنامه پژوهش مدیریت آموزش کشاورزی، ۷(۳۴): ۱۱۶-۱۰۴.
۴. حسینی، م و سلیمانپور، م. ۱۳۸۵. بررسی اثرات تقویت روحیه کارآفرینی در روند توسعه کشاورزی. مجله جهاد، ۲۷۳: ۲۶۵-۲۵۰.
۵. دنیائی، ح؛ یعقوبی، ج و رجایی، ی. ۱۳۸۹. عوامل مؤثر بر تقویت و توسعه کارآفرینی در تعاونی‌های کشاورزی استان زنجان. تعاون، ۲۱(۳): ۱۱۱-۱۲۶.
۶. رحیمی، ش و چوکده، و. ۱۳۸۷. تبیین جایگاه تعاونی‌ها در موفقیت کارآفرینان. تعاون، ۵(۱۹۶): ۸۹-۶۹.
۷. رسولی، ع؛ رسولزاده، ب و عباسی، پ. ۱۳۸۸. عوامل مؤثر بر موفقیت و عدم موفقیت تعاونی‌های تولیدی استان اردبیل. تعاون، ۲۰(۲۱۰ و ۲۱۱): ۷۱-۹۰.
۸. زمانی، محسن و جان‌نثاری، ا. ۱۳۸۸. بررسی عوامل مؤثر بر توسعه کارآفرینی در تعاونی‌ها (مطالعه تطبیقی در هشت کشور). تعاون، ۲۰(۷): ۲۰۱-۲۰۰.
۹. سامیان، م؛ موحدی، ر و احمدی حق، ا. ۱۳۹۶. نقش تعاونی‌های صیادی استان بوشهر در ترویج روحیه کارآفرینی میان اعضا. تعاون و کشاورزی، ۶(۲۴): ۱۲۸-۱۰۱.
۱۰. سجاسی قیداری، ح و عرب تیموری، ی. ۱۳۹۵. سنجش و تحلیل روحیه کارآفرینی شاغلان بخش کشاورزی در مناطق روستایی، مطالعه موردی دهستان‌های شهرستان خواف. فصلنامه روستا و توسعه، ۱۹(۳): ۳۵-۲۵.
۱۱. کرانی، ز؛ منصوری فرد، ف و صالحی، ل. ۱۳۹۳. بررسی عوامل مؤثر بر ایجاد روحیه کارآفرینی کشاورزی (مورد مطالعه شهرستان کرمانشاه). تحقیقات اقتصاد و توسعه کشاورزی ایران، ۴۵(۲): ۳۲۲-۳۱۵.
۱۲. نصیری فرد، ا؛ الهیاری، م و دقیقی ماسوله، ز. ۱۳۹۳. تحلیل روحیه کارآفرینی مدیران شرکت‌های

(تعداد دفعات برگزاری در طول سال) و تنوع (ترویج و آموزش موضوعات مختلف) را برنامه‌ریزی‌های آتی مورد توجه قرار بدهند. همچنین در طول دوره‌های لازم است بیشتر از کشاورزان نظرخواهی کنند.

- لازم است مسئولان تعاونی کشاورزی شهرستان در دوره‌های ترویج با گنجانیدن موضوعاتی همچون، آموزش روش‌های نوین در حفاظت، بهداشت، تغذیه و پرواربندی دام، دوره‌های مدیریت اقتصاد، زمینه‌هایی جهت افزایش و تقویت روحیه کارآفرینی کشاورزان را فراهم کنند.
- پیشنهاد می‌شود تعاونی‌های کشاورزی شهرستان در جهت معرفی تجارت الکترونیکی و تشویق جوانان روستایی برای فروش محصولات خانواده خود از طریق این کانال‌ها گام بردارد. چرا که این کار باعث افزایش درآمد کشاورزان، جلوگیری از خراب شدن محصول و امید به کار و زندگی در کشاورزان خواهد شد. همچنین، کارشناسان تعاونی‌های کشاورزی با تشویق کشاورزان به بیان واضح تجارب، مشکلات و ایده‌ها، می‌توان از آنها در برنامه‌ریزی و اجرا استفاده کنند تا برنامه‌ها عملی‌تر و سازگارتر با شرایط کشاورزان باشند.
- استقبال از ایده‌های خلاقانه و نو کشاورزان در زمینه‌های مختلف، و معرفی کشاورزان کارآفرین به سازمان‌های دولتی برای دریافت تسهیلات.

منابع

۱. آمدی، ا؛ ملک محمدی، ا و حسینی نیا، غ. ۱۳۸۸. تحلیل رگرسیونی عوامل مؤثر بر ترویج کارآفرینی در تعاونی‌های کشاورزی تهران. تعاون، ۲۰(۷): ۲۱۰-۲۱۱.
۲. توسلی، ف؛ چرمچیان لنگرودی، م و احمدپور، ا. ۱۳۹۱. بررسی عوامل مؤثر بر تقویت روحیه کارآفرینی اعضا تعاونی تولید کشاورزی شهرستان آمل. تعاون و کشاورزی، ۳(۱۱): ۴۰-۲۱.

17. Padilla-Meléndez, A., Fernández-Gómez, M.A., & Molina-Gomez, J. 2014. Feeling the risks: Effects of the development of emotional competences with outdoor training on the entrepreneurial intent of university students. *International Entrepreneurship and Management Journal*, 1-24.
18. Shiri, N., Alibaygi, A., & Faghiri, M. 2013. Factors affecting entrepreneurial motivation of agricultural students at Razi University *International Journal of Agricultural Management and Development*, 3(3): 175-180.
- تعاونی روستایی استان گیلان. مجله تعاون و کشاورزی. ۳(۱۲): ۱۵۵-۱۳۴.
۱۳. نعمتی، م. ۱۳۹۲. بررسی ویژگی‌های شخصیتی کارآفرینان دانشجویان دانشگاه‌های دولتی تهران. نوآوری و ارزش آفرینی. ۱(۳): ۶۴-۶۷.
۱۴. وزارت تعاون. ۱۳۸۴. مشارکت مردمی در سازمان‌های تعاونی، معاونت تحقیق، آموزش و ترویج.
15. Ang, S.H., & Hong, D.G. 2000. Entrepreneurial spirit among east Asian
16. Chinese. *Thunderbird International Business Review*, 42(3): 285-309.

Gorgan University of Agricultural
Sciences and Natural Resources

Journal of Entrepreneurship in Agriculture Vol. 5(3), 2018

<http://jead.gau.ac.ir>

DOI:

Identify the Role of Agricultural Cooperatives for Promotion of Entrepreneurial Spirit Farmers of Mahabad Township

N. Hatamikia¹, L. Mohamadzadeh² and S. Armand^{1*}

¹Masters, Department of Agricultural Extension and Education, Faculty of Agriculture, University Bu Ali Sina, Hamedan, Iran.

²Ph.D Student, Department of Agricultural Extension and Education, Ramin University of Agriculture and Natural Resources, Ahwaz, Iran.

Received: 08/11/2018; Accepted: 17/11/2018

Abstract

The purpose of research was to identify the role of agricultural cooperatives for promotion of entrepreneurial spirit farmers of Mahabad township. This study was descriptive-correlation research and used survey method. The statistical population of the study consisted of all the 230 farmers participating in agricultural cooperatives in the Mahabad township. Using Krejcie and Morgan's table and proportional stratified random sampling technique, 111 farmers were selected as research sample. Interview and questionnaire was the main tool for data gathering. Finally, 111 questionnaires were completed and used for data analyzing. The instrument for collecting data was a questionnaire which its validity was confirmed by a panel of experts. The reliability of the questionnaire in the pre-test phase was confirmed ($\alpha = 0.85$ to 0.90). The data were analyzed using SPSS software. The results of one-sample t-test showed that the components of entrepreneurial spirit including risk taking, life control, creativity, independence and self-confidence were significant at 99% level. This reflects the impact of the agricultural cooperatives under study in fostering entrepreneurial spirit. Also, the results of the correlations showed that highly educated farmers consider the role and status of cooperatives in entrepreneurial activities. Correlation t-test showed that there was a significant difference between the mean score of the two components of the present and desirable status. The correlation showed that higher educated farmers find cooperatives more effective in entrepreneurship. Also, the results of data processing showed that there was no significant relationship between the role and position of cooperative in entrepreneurial activities and membership history. The results of paired T test showed that there is a significant difference between the two situation.

Keywords: Independence, Creativity, Entrepreneurial spirit, Risk Taking, Internal Control.

*Corresponding author; somayeh_armand@yahoo.com